

Educația multietnică în zonele de graniță europeană

Suport de curs. Draft no.1

Author: Prof.univ.dr.habil Karla Barth

Educația multietnică în zonele de graniță europeană

Prof.univ.dr.habil Karla Barth

Content/Cuprins

- C1: Educația
- C2: Dimensiuni contemporane ale educației
- C3: Societăți Multiculturale, Oameni Pluriculturالي și Proiectul Educației
- C4: Societățile europene sunt societăți multietnice
- C5: Societățile europene sunt societăți pluriculturale și interculturale
- C6: Multiethnic education and multicultural societies
- C7: Multiethnic education
- C8: **Toleranță, respect și dialog intercultural în educația multietnică**
- **C9/C10:** Exemple de realizare a educației multietnice în zonele de graniță din UE: România-Ungaria
- C11: Cehia-Germania (Bavaria)
- C12-C13: Alte cazuri
- C14: Concluzii
- Bibliografie

Curs nr.1. Educația

Delimitări conceptuale

Semnificația conceptului de educație

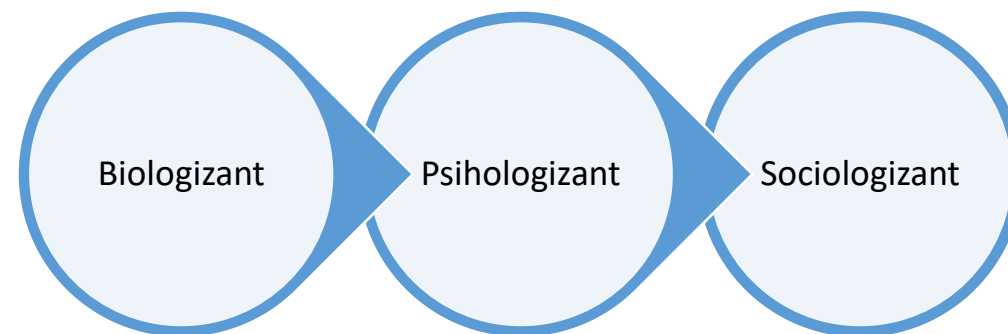
- împotrivire față de incultură;
- acțiune de comunicare organizată și controlată, care urmărește dezvoltarea experienței practice sau sociale a indivizilor;
- exemplu social necesar pentru îmbunătățirea calității vieții;
- investiție socială din perspectiva nevoilor sociale și, mai ales, din perspectiva cerințelor pieței muncii.

twinkl.com

Puncte de vedere majore în înțelegerea educației

- *Biologizant* - ia ca sistem de referință, pentru înțelegerea educației, realitatea biologică (vezi studiile de genetică și studiile asupra eredității umane): educația este determinată genetic.
- *Psihologizant*- educația este o realitate psihologică, individualistă. În consecință, natura educației și finalitățile ei sunt implicite și vizează dezvoltarea capacităților psihice până la limita maximă. Scopul educației este de a orienta, de a stimula dezvoltarea.
- *Sociologizant*, conform căruia educația este un fenomen social. Prin urmare, educația este determinată din exterior și este, prin excelență, un proces de socializare care vizează transformarea ființei biologice în ființă socială.

Concluzie: Educația este un fapt pluridimensional biopsihosocial.

Trăsăturile definitorii ale educației

(Cucoș, C., 2002)

- Educația este un demers aplicabil exclusiv ființei umane (pentru că presupune existența conștiinței).
- Educația este deliberată, însă este mai mult o propunere, o intenție și nu o certitudine. Acțiunile întâmplătoare nu pot avea influență automată, ci sunt mediate, exploatate și integrate într-un complex de mesaje educaționale.
- În măsura în care influențele sunt asumate de instituții, acțiunile educaționale permit organizare, structurare și chiar planificare din perspectiva sarcinilor și a timpului.
- Educația se realizează din perspectiva unui ideal de persoană, ideal acordat la reperele culturale și istorice, naționale și internaționale, precum și la determinante psihologice, care țin de psihologia vârstelor sau de caracteristicile unei generații.
- Educația nu este o etapă limitată la o anumită vârstă. Ea este un proces continuu și permanent care se întinde pe tot parcursul vieții unui individ.

Determinantele și caracteristicile educației

- *Caracterul socio-istoric* al educației rezultă din interdependența existentă între educație și social. Educația se supune legilor de dezvoltare a socialului, dar nu este o prelungire a sistemului social, ci o componentă cu un conținut și o structură internă care se diferențiază de alte fenomene sociale. Educația este o acțiune socială care mijlocește relația dintre individ și societate, favorizând dezvoltarea omului prin intermediul socialului și invers. În ce privește istoricitatea ei, sistemele de educație se schimbă în funcție de tipurile de societate: educația a căpătat forme de realizare diferite și finalități diferite în raport cu momentele istorice.
- *Caracterul național* al educației Din punct de vedere formal, educația se realizează în structuri naționale. Limba produce structuri mentale care determină dimensiunea etnică și națională a oricărei influențe bazate pe comunicare. Caracterul național al educației se situează la interferența conceptului de cultură cu cel de educație.
- *Caracterul universal* al educației. Din punct de vedere universal, educația prezintă caracteristici de continuitate pe tot parcursul evoluției societății umane. Ea este cosubstanțială cu societatea, determinându-i progresul. Din punct de vedere internațional, acest caracter al educației se realizează prin studiul limbilor străine, a literaturii universale, a istoriei universale, a geografiei, prin structură, obiective și conținut. Prin conținut, obiective și prin structura sa, educația trebuie să răspundă realităților internaționale.
- *Caracterul prospectiv* al educației presupune faptul că educația ocupă un loc central în posibilitatea de anticipare a viitorului. Orice evoluție socială și economică viitoare depinde de progresele și de resursele intelectuale și umane ale societății. Educația își propune să creeze oameni pentru societăți care nu există încă. Prin urmare, ea se raportează la cerințele viitoare ale societății. Acest fapt presupune o schimbare de paradigmă în educație prin înțelegerea acestui fenomen social ca fiind capabil să creeze indivizi adaptabili, responsabili, capabili de raționamente anticipative și de învățare inovatoare.

Perspective asupra educației (Cerghit,I., 2001)

- *Educația ca proces* – este acțiunea de transformare în sens pozitiv și pe termen lung a ființei umane.
- *Educația ca acțiune de conducere* – este dirijarea evoluției individului spre stadiul de persoană adultă, formată, autonomă și responsabilă.
- *Educația ca acțiune socială* – este activitatea planificată care se desfășoară pe baza unui proiect social și care comportă un model de personalitate.
- *Educația ca interrelație umană* – este procesul de comunicare care necesită efortul comun și conștient între cei implicați, dintre care unul este educator și altul educat.
- *Educație ca ansamblu de influențe* – include acțiuni deliberate ori nu, explicate sau implicite care într-un fel sau altul determină devenirea unui individ.

Curs nr.2: Dimensiuni contemporane ale educației

Problematika lumii contemporane

S-au identificat un nou tip de probleme care se impun atât prin caracterul lor presant, cât și prin dimensiunile lor universale:

- deteriorarea mediului,
- caracterul limitat al resurselor naturale,
- caracterul galopant al creșterii demografice
- Pandemia de COVID
- Migrarea
- Războaiele tot mai dese

- A fost evidențiat caracterul interdependent al acestor probleme, constatându-se că dezvoltarea nu poate avea loc fără pace, că pacea nu se poate instaura fără respectarea drepturilor omului și asigurarea libertăților lor fundamentale, că acestea depind, la rândul lor, de asigurarea mijloacelor de subsistență și acces la cultură

Caracteristici ale problemelor lumii contemporane (Cucoș, C., 1998)

caracter
universal

caracter global

evoluție rapidă
și greu
previzibilă

caracter
pluridisciplinar

caracter
prioritar,
presant

Cum poate rezolva educația aceste probleme?

- Educația este un factor de progres, de dezvoltare științifico-tehnică;
- Educația ajută la propagarea conținuturilor științifice,
- Educația găsește cele mai eficiente modalități de transpunere progresivă și sistematică a producției științifice în producție materială

Directii de restructurare a educației

- necesitatea redimensionării activității educaționale
- *asigurarea unui echilibru optim* între dimensiunea informativă și dimensiunea formativă
- *extinderea atribuțiilor educaționale* la nivelul întregii vieți a individului și al altor factori și instituții/medii educaționale;
- *obiectivele educaționale să fie „infuzate” de conotații culturale europene și universale*, să determine orientarea învățământului spre cultivarea și asimilarea valorilor culturale autentice; acest aspect presupune luarea în considerație a dimensiunii culturale a dezvoltării personalității umane, afirmarea și îmbogățirea identității culturale specifice, promovarea cooperării culturale europene

Curs 3: Societăți Multiculturale, Oameni Pluriculturali și Proiectul Educației Multietnice

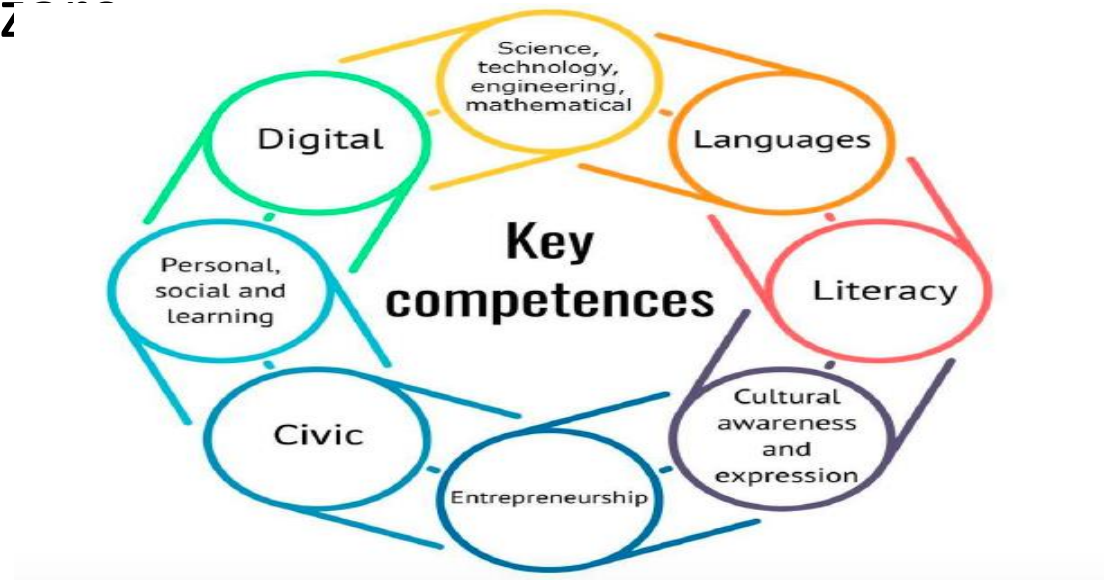
- Societățile contemporane sunt complexe și rolul educației se schimbă ca o consecință a schimbării societății. Ceea ce ar fi fost perceput anterior ca realități simple – în special ideea unui stat-națiune cu o singură limbă și o singură cultură împărtășită de toți cetățenii săi – nu mai sunt adevărate și, de fapt, au fost rareori așa. Multilingvismul în societăți și plurilingvismul indivizilor sunt acum obișnuite, iar educația pentru plurilingvism este necesară.

- Indivizii plurilingvi aparțin și se identifică cu grupări complexe, dintre care unele sunt temporare, care seamănă mai mult cu rețelele de interconectare decât cu grupurile stabile și numite, cum ar fi profesiile, naționalitățile sau minoritățile.

- În timp ce rolul învățământului obligatoriu a fost anterior acela de a confirma grupurile stabilite și de a introduce tinerii în identificarea cu acestea, acum este mai larg decât aceasta și include familiarizarea cu alteritatea grupurilor comparabile – alte naționalități, de exemplu – și perspectivele acestora asupra lumii, inclusiv percepțiile lor despre propriile convingeri, valori și comportamente luate de la sine înțelese.

- De asemenea, include educația și formarea în competențele necesare pentru interacțiunea cu oameni din alte grupări – și alte culturi – sub formă de competență și conștientizare interculturală.

- Educația interculturală și multietnică este un răspuns la aceste nevoi, dar termenul face parte dintr-o terminologie mai largă care trebuie clarificată înainte de a putea fi descrisă natura precisă a educației interculturale și multietnice

Curs 4: Societățile europene sunt societăți multietnice

- Societățile europene și Europa ca entitate sunt diverse din punct de vedere cultural, uneori ca urmare a schimbărilor granițelor politice care duc la încorporarea persoanelor dintr-o altă politică – în vremuri recente sau mai îndepărtate – uneori ca urmare a imigrării persoanelor din alte politici, uneori ca un „accident” al istoriei, deoarece au fost create state unde anterior existau alte tipuri de politică, fiecare cu propria sa cultură diferită.

- Unele puncte de vedere ale societăților multiculturale reprezintă culturile ca tradiții distincte, culturile minoritare funcționând în propriul spațiu privat și depinzând de valorile culturii dominante pentru existența lor continuă. Cu toate acestea, această idee a unei societăți multiculturale nu corespunde experienței reale de viață.

- Nu numai că granițele dintre grupuri sunt neclare, dar culturile minoritare sunt ele însele pluraliste în interior, iar simbolurile și valorile diferitelor lor grupuri constitutive sunt deschise negocierii, contestării și schimbării.

- Mai mult, indivizii din orice mediu se pot identifica cu valori asociate cu o serie de surse. În același timp, există și indivizi care pretind o identitate culturală mai delimitată.

- Astfel, o societate multiculturală nu este un mozaic de mai multe identități culturale fixe, ci o rețea de rețele transversale și identificări care sunt situate, contestate, dinamice și fluide și puternic dependente de context.

Curs nr.5: Societățile europene sunt
societăți pluriculturale și interculturale

- Toate societățile europene prezintă un anumit grad de diversitate sau pluralitate. În primul rând, există pluralitatea care vine odată cu diversitatea societăților multiculturale.
- O altă formă de pluralitate reflectă faptul că, în societățile europene contemporane, indivizii sunt adesea în poziția de a alege valori și idei dintr-o varietate de surse. De exemplu, indivizii pot respinge religiile și pretențiile lor și pot căuta credințe și valori din surse religioase și umaniste.

- Există o relație de interdependență între pluralitatea tradițională și modernă/postmodernă care creează schimbări și dezvoltări în cadrul unei tradiții culturale stabilite.
- De exemplu, există schimbări în credințe și practici de-a lungul generațiilor și acestea trebuie văzute nu doar în termeni de pluralitate tradițională, ci sub influențele pluralității moderne/postmoderne.
- Societățile europene pot cuprinde astfel o varietate de credințe, practici și expresii, iar pluralitatea modernă/postmodernă accentuează și mai mult această diversitate în cadrul culturilor, estompându-le marginile.

- Pluriculturalitatea trebuie să fie privită diferit față de interculturalitate. Pluriculturalitatea se referă la capacitatea de a se identifica și de a participa la mai multe culturi. Interculturalitatea se referă la capacitatea de a experimenta și analiza alteritatea culturală și de a folosi această experiență pentru a reflecta asupra unor chestiuni care sunt de obicei considerate de la sine înțelese în propria cultură și mediu.

- Interculturalitatea implică a fi deschis, interesat, curios și empatic față de oameni din alte culturi și utilizarea acestei conștientizări sporite a alterității pentru a se angaja și a interacționa cu ceilalți și, potențial, pentru a acționa împreună în scopuri comune.
- Interculturalitatea implică evaluarea propriilor modele zilnice de percepție, gândire, sentimente și comportamente pentru a dezvolta o mai mare cunoaștere de sine și înțelegere de sine. Interculturalitatea permite astfel oamenilor să acționeze ca mediatori între oameni de culturi diferite, să explice și să interpreteze perspective diferite.
- Interculturalitatea nu implică identificarea cu un alt grup cultural sau adoptarea practicilor culturale ale celui alt grup. Interculturalitatea implică o serie de competențe cognitive, afective și comportamentale subiacente.

- Acestea includ cunoștințe (de exemplu, cunoștințe despre alte grupuri culturale și despre produsele și practicile lor și cunoștințele despre modurile în care oamenii din diferite culturi interacționează), atitudini (cum ar fi curiozitatea, deschiderea, respectul pentru alteritate și empatia), abilitățile de interpretare și relaționare (de exemplu, interpretarea unei practici dintr-o altă cultură și relaționarea acesteia cu practicile din propria cultură), abilități de descoperire (cum ar fi capacitatea de a căuta și de a dobândi cunoștințe noi despre o cultură și despre practicile și produsele acesteia); și Divizia de Politică Limbă 7 conștientizarea culturală critică (adică capacitatea de a evalua critic practicile și produsele culturii proprii și ale altora).

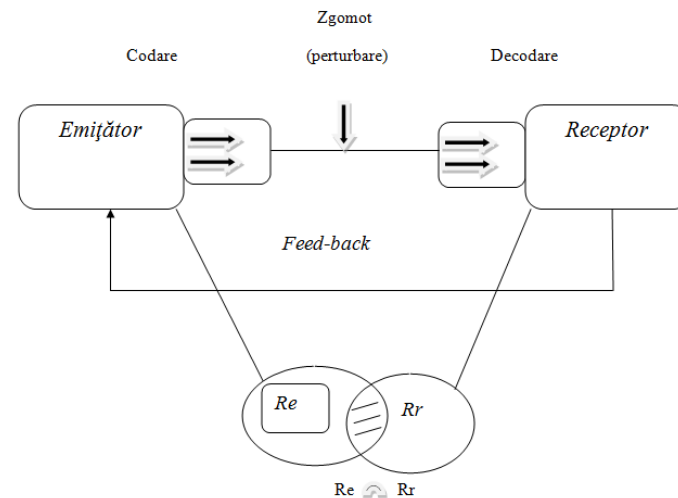
Curs nr. 6: Educație multietnică și societăți multiculturale

- De o importanță crucială pentru menținerea și dezvoltarea societăților multiculturale este furnizarea de strategii educaționale care să crească gradul de conștientizare a problemelor și să încurajeze dialogul și comunicarea interculturală. Strategiile educaționale trebuie să identifice idei și valori comune sau care se suprapun, dar trebuie să identifice și să abordeze diferențele.

- Multiperspectivitatea poate fi promovată în cadrul curriculei de școlarizare obligatorie în diverse moduri, care sunt concretizate în limbile educației. Panoplia de limbi care constă din limbi regionale, minoritare și de migrație, limbile de școlarizare și limbile străine reprezintă mijlocul de exprimare a acestor perspective, iar modurile de predare a acestor limbi trebuie să țină cont de acest lucru în diferite moduri, în anumite perspective comparative și contrastante asupra „aceleași” fenomene.

- În programele de învățământ de limbă a doua sau străină, predarea limbilor diferitelor comunități – locale, regionale, minoritare sau naționale – atrage atenția asupra perspectivelor care variază de la un grup social la altul și de la societate la societate. Metode de predare și de conștientizare a experienței alterității, asociate cu o altă limbă există și continuă să se dezvolte.

- În cadrul limbilor învățate la școală, însușirea discursurilor – atât ca și Limbaj cât și ca subiect, cât și alte teme – implică, de asemenea, reflecția asupra modurilor multiperspectivice de analiză și înțelegere a realității.

- Sarcina profesorilor devine mai complexă atunci când mediază accesul la materii pentru cursanții din grupurile vulnerabile, în special cele din mediul imigrant. Povara învățării într-o limbă care nu este limba lor dominantă – în special pentru cei care învață deja de vârstă școlară la imigrare – este făcută mai grea de o altă dimensiune a predării și învățării.

Curs nr.7: Educație multietnică

Definiții/Definitions

- Ca un domeniu de studiu este conceput pentru a crește echitatea educațională pentru toți studenții (Banks & Banks, 1995)
- Este o idee, o mișcare de reformă educațională și un proces (Banks, 1997)
- O abordare progresivă pentru transformarea educației care critică holistic și răspunde politicilor și practicilor discriminatorii în educație (Gorski, 2010)

Țeluri

- Crearea unei învățări sigure, acceptabile și de succes pentru toți
- Creșterea gradului de conștientizare a problemelor globale
- Consolidarea conștientizării interculturale
- Întărirea conștiinței culturale
- Învățarea elevilor că există mai multe perspective istorice
- Încurajarea gândirii critice
- Prevenirea prejudecăților și discriminării

Dimensiuni

Figure 1. James Banks' five dimensions of multicultural education Banks' (2009)

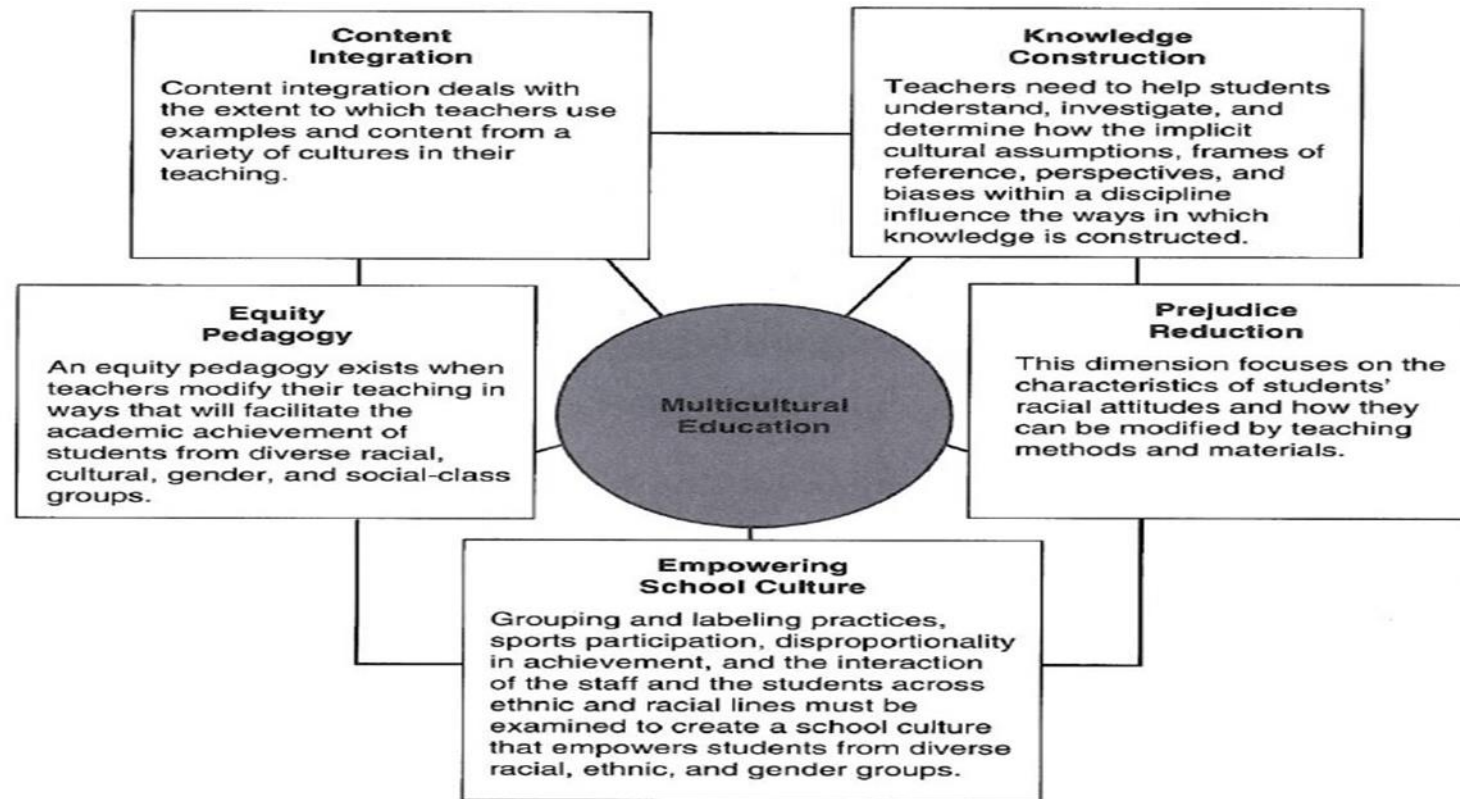

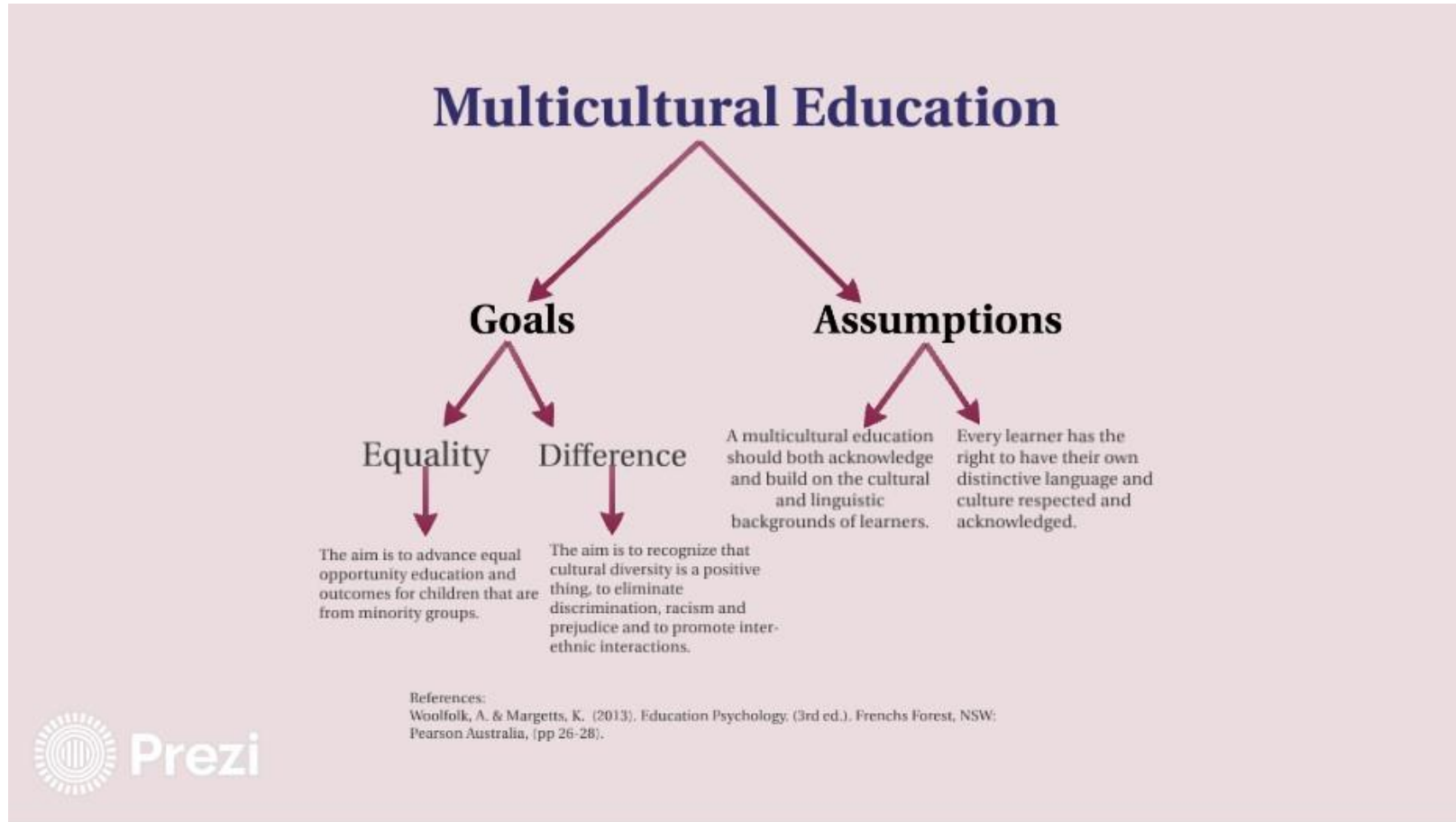
Figure 1.4 The Dimensions of Multicultural Education

Source: Copyright © 2009 by James A. Banks.

Beneficii ale educației multietnice

- Crește productivitatea deoarece o varietate de resurse mentale sunt disponibile pentru îndeplinirea aceluiași sarcini și promovează creșterea cognitivă și morală în rândul oamenilor
- Crește abilitățile de rezolvare a problemelor prin diferite perspective aplicate aceluiași probleme pentru a ajunge la soluții
- Crește relațiile pozitive prin atingerea obiectivelor comune
- Reduce stereotipurile și prejudecățile

Educația multiculturală

Curs nr. 8 : Toleranță, respect și dialog intercultural în educația multietnică

- Un aspect intrinsec al analizei activității sociale interculturale este procesul reflexiv de relaționare a noilor cunoștințe la propria înțelegere de sine și valori. Sensibilitatea este un element important al Diviziei de Politică lingvistică 8 în încercarea de a înțelege modul de viață al altuia, dar o parte a procesului de reflecție este acela de a lega o nouă înțelegere la propriile valori și convingeri cu toleranță și respect pentru cele ale altora.

- Conceptul de toleranță este adesea folosit în sensul etimologic ca „rezistent” (în latină: tolerare) ceva, chiar și ceea ce nu suntem de acord sau apreciem. În acest sens, toleranța sugerează nevoia oamenilor din medii culturale diferite de a-și dezvolta capacitatea cel puțin de a suporta faptul că alții cred și trăiesc diferit într-o anumită societate sau într-o lume mai largă, chiar dacă ar putea împărtăși unele valori fundamentale.

- Conceptul de respect se referă la o atitudine mai pozitivă, în care nu se tolerează pur și simplu diferența, ci o consideră ca având o valoare pozitivă. Înainte de a putea respecta un mod de viață, sau o persoană, trebuie să aveți o cunoaștere destul de apropiată sau o înțelegere a acestuia, ea sau a lui. Respectul poate fi combinat cu toleranța, deoarece nu necesită acord cu ceea ce este respectat, ci poate fi văzut ca o modalitate de a aprecia „celălalt” și diferențele sale, reducând astfel nevoia de toleranță.

Pentru a educa,
respectul trebuie
să fie reciproc.

- Dialogul intercultural se referă la un schimb de opinii deschis și respectuos între indivizi și grupuri din culturi diferite. Un astfel de dialog se bazează pe înțelegerea reciprocă, deschiderea și respectul și aprecierea reală a diversității, a demnității umane egale și a drepturilor omului egale. Ea implică o atitudine pozitivă față de diversitate, considerând întâlnirea dintre oameni cu credințe și practici culturale diferite ca o îmbogățire pentru toți și văzând propria individualitate ca fiind dezvoltată prin întâlnirea „alterității”.

- Toleranța, respectul și dialogul intercultural nu necesită ca cineva să vadă toate culturile, practicile și credințele ca fiind la fel de adevărate sau valoroase. Mai degrabă, ele se bazează pe faptul că cineva abordează alți oameni, grupuri și practici cu o anumită identitate și viziune asupra lumii proprii, deși acestea se pot schimba și dezvolta prin întâlniri și schimburi cu alții din medii diferite.

Curs.nr.9/10: Exemple de realizare a educației multietnice în zonele de graniță din UE

România-Ungaria

- Diversitatea culturilor din România și Ungaria a fost îmbogățită creativ de contextul istoric, bogat în contacte, interacțiuni și împrumuturi culturale. În aceste cazuri, multiculturalismul s-a dezvoltat în diverse momente ale istoriei fiecărei țări, cel mai adesea în contextul migrației (determinat de contextul istoric sau social).

Zona de graniță româno-maghiară

- În România, pentru minoritățile maghiare și germane, consecvente în multe zone ale țării, există programe dezvoltate, există manuale și o educație specifică pentru minorități. Cu toate acestea, rezultatele cercetării au arătat că problemele transfrontaliere din școlile multietnice, atât în România, cât și în Ungaria, sunt în mare parte aceleași: ignoranța reciprocă și lipsa implementării valorilor lor în educația școlară.

- Deși în ambele țări există un cadru legal pentru funcționarea școlilor pentru minorități, deși există un curriculum pentru limba și literatura maternă implementat, precum și cultura și civilizația propriei minorități etnice, limba și educația interculturală sunt încă greu de realizat.

- Motivele sunt diferite de la caz la caz: lipsa cadrelor didactice calificate în zonele defavorizate cu populație școlară scăzută, lipsa cadrelor didactice care să poată practica educația interculturală și să devină adevărați agenți ai schimbării, resurse financiare și materiale limitate pentru reabilitarea infrastructurii pentru un mediu educațional și educațional. baza materială; chiar și absența școlară și abandonul școlar, în special populația romă, atât în Ungaria, cât și în România; lipsa profesorilor care cunosc limba romani pentru a face față manualelor de limba romani „impuse”.

- Rolul semnificativ al familiilor în promovarea propriei culturi se dovedește a fi din ce în ce mai mult o excepție în satele care au făcut obiectul cercetării noastre. Din păcate, familia, indiferent de originea sa etnică, nu prețuiește suficient valorile specifice și cultura lor. Dar există în fiecare sat oameni dedicați, dornici să-și dedice energia, timpul, preocuparea pentru păstrarea și susținerea acestei culturi, pentru a consolida și promova aceste comunități în context non-formal: festivaluri populare, concursuri școlare, sărbători religioase ale minorităților, activități comune pentru toate minoritățile comune.

- Educația în comunitățile multietnice din zonele de graniță dintre România și Ungaria ar putea facilita atât asimilarea, cât și cultivarea propriei culturi, formarea mândriei față de această cultură și atitudini de respect și apreciere față de cultura celorlalți. Pe baza asimilării limbii materne și a culturii naționale, precum și prin dezvoltarea identității și a sentimentului de apartenență la un grup cultural, educația în comunitățile multietnice trebuie să implementeze ideea de diversitate și modele culturale, dar și să pună accent pe universalitatea element de cultură.

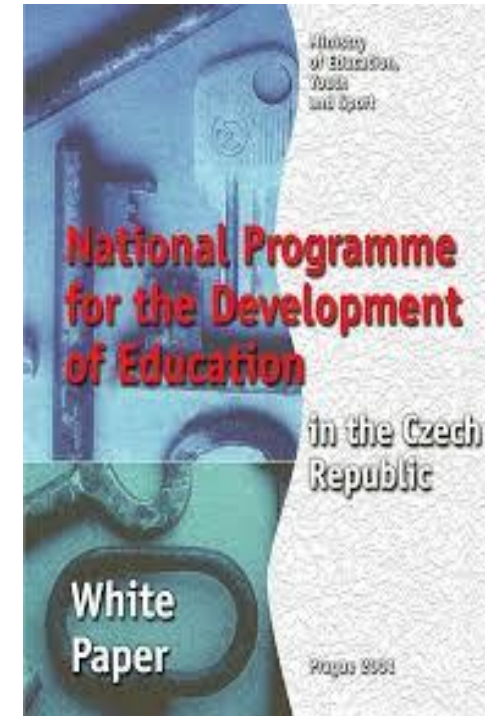
- Numai cunoscându-ți propria cultură și fiind mândru că aparține unui grup etnic, îl poți înțelege pe cel care locuiește lângă tine. Elevii trebuie să înțeleagă că, indiferent de etnie, religie, limbă etc., toți oamenii sunt la fel, au drepturi egale și, prin urmare, cultura fiecăruia trebuie apreciată și respectată. Din perspectiva pedagogică, implică planuri de învățare, proiecte și programe școlare specifice de educație interculturală, cu accent pe diversitate, dar și pe cunoașterea propriei culturi.

Curs.nr.11: Exemple de realizare a educației multietnice în zonele de graniță din UE

Cehia-Germania (Bavaria)

- Dimensiunile internaționalizării în educația timpurie și școlară. După formarea Cehoslovaciei în 1918, aria de cunoaștere a lumii și a Europei și a înțelegerii internaționale a fost încorporată în partea comună a curriculumului. De-a lungul timpului a fost afectată de circumstanțe politice și ideologice. Conceptul actual al dimensiunii europene a fost încorporat în predarea la toate nivelurile de învățământ după revoluția din 1989, deși includerea sa formală în documentele oficiale a avut loc ulterior.

- Documentele strategice:
Educația Cehă și Europa, adică
Cartea Verde (1999) și Programul
Național pentru Dezvoltarea
Educației în Republica Cehă,
Cartea Albă (2001) au oferit un
impuls major pentru
introducerea dimensiunii
europene în educație.

În aceste documente au fost formulate următoarele obiective privind conținutul educației:

- - nevoia de a putea comunica în două limbi;
- - educație spre toleranță, înțelegere și respect față de alte națiuni, rase și culturi;
- - introducerea de noi teme: integrarea europeană și educația multiculturală;
- - scopurile și motivele integrării europene

- Aceste obiective au fost pe deplin încorporate în reforma curriculară care a fost stabilită în Legea Educației, care a intrat în vigoare în 2005. Reforma a avut ca rezultat noi documente pentru educația elevilor și studenților cu vârste cuprinse între 3 și 19 ani, adică Programele-cadru de educație.

- Acestea stabilesc un cadru obligatoriu pentru educație și definesc conținutul educațional standard pentru o anumită etapă de educație. În ceea ce privește promovarea educației lingvistice în afara cadrului curricular, o inițiativă semnificativă este acordarea Etichetei Limbii Europene.

Curs.nr.12/13: Exemple de realizare a educației multietnice în zonele de graniță din UE

Alte cazuri

- GECT (Grupul European de Cooperare Teritorială) Eurorégion Nouvelle Aquitaine-Euskadi-Navarre între Franța și Spania declară multilingvismul și educația multietnică drept una dintre problemele sale cheie și, prin urmare, GECT investește în promovarea studiului celor patru limbi vorbite în școlile din zona acoperită de euroregiune: bască, spaniolă, franceză și occitană. În ceea ce privește educația în aceste zone de frontieră în școli, Euroregiunea a dezvoltat un program de formare a profesorilor primari bilingvi vorbitori de limbă franceză și bască. Acest program abordează nevoia de a avea mai mulți profesori bilingvi și multilingvi, care rezultă din creșterea orelor de limbă franceză/bască, din cauza creșterii cererilor părinților.

- GECT MURABA dintre Ungaria și Slovenia își propune să promoveze și să sprijine educația și formarea bilingvă, cu referire explicită la comunitățile minoritare din zonă. Potrivit Raportului de monitorizare al GECT din 2017, acest GECT urmărește să faciliteze punerea în aplicare a drepturilor statutare ale minorităților naționale maghiare și slovene pe teritoriu și păstrarea limbii și culturii acestora.

- GECT Eurométropole Lille-Kortrijk-Tournai de la granița dintre Franța și Belgia a dezvoltat un microproiect experimental Interreg pentru predarea limbilor străine. Acest proiect înfrățește 12 școli primare și gimnaziale (6 în Flandra, 3 în Valonia și 3 în metropola europeană Lille) în jurul unui proiect pedagogic și lingvistic care se ocupă de dezvoltarea durabilă.

- Regiunea europeană GECT Tirol-Tirol de Sud-Trentino de la granița austro-italiană a instituit un program de master Euregio în administrație publică pentru absolvenții care lucrează în administrațiile publice ale celor trei membri GECT. Curriculumul de doi ani promovează multilingvismul așa cum este în engleză, germană și italiană. Acesta abordează subiecte interculturale și managementul public în Euregio, îmbunătățind înțelegerea de către participanți a legislației și politicilor UE, având în vedere nivelul substatal.

- GECT Euroregion Pyrénées-Méditerranée între Franța și Spania a creat un fond comun pentru proiecte culturale prin unirea cererilor distincte de proiecte care au fost gestionate de Catalonia, Languedoc-Roussillon, Midi-Pyrénées și Insulele Baleare într-un singur apel gestionat de Euroregiunea. Fondul urmărește valorificarea și promovarea diversității culturale a teritoriilor și crearea unui hub cultural de referință pentru creația artistică, care poate fi folosit și în educație.

- GECT Abaúj-Abaújban de la granița ungaro-slovacă a inițiat un proiect de Memoriale istorice pentru a prezenta relațiile culturale istorice în zona de frontieră. Proiectul ar trebui să crească gradul de conștientizare cu privire la istoria comună în teritoriul transfrontalier și să introducă obiceiuri, îmbrăcăminte și alimente din trecut în viața de zi cu zi a oamenilor. GECT a mobilizat generații tinere și mai în vârstă de pe ambele părți ale graniței pentru a vizita și a se implica activ în grupuri culturale. Proiectul a ajutat indirect școlile transfrontaliere să înțeleagă mai bine istoria și moștenirea culturală pentru tinerele generații.

- GECT Pays d'Art et d'Histoire Transfrontalier (PAHT) de la granița dintre Franța și Spania a implementat proiectul Patrimc@t pentru a crea un sistem teritorial de interpretare a arhitecturii și a patrimoniului în Văile Catalane și pentru a implementa „Țara de Marca Artă și Istorie către un teritoriu transfrontalier. Proiectul creează o rețea de situri de patrimoniu și rute interpretative pentru localnici, publicul tânăr și vizitatori. Astfel, proiectul contribuie la dezvoltarea economică a zonelor rurale și întărește profesioniștii din cultură și turism prin dezvoltarea de noi activități și accesul la resurse profesionale. Acest proiect este folosit și în școli, în special în activități educaționale multietnice.

Curs 14: Concluzii

- Educația este fundamentul dezvoltării personale, al capacității de inserție profesională și al cetățeniei active și responsabile. Este esențială pentru vitalitatea societății și a economiei europene. Accesul, pe tot parcursul vieții, la programe de educație, formare și învățare favorabile incluziunii și de calitate este un drept al tuturor cetățenilor, consacrat de Pilonul european al drepturilor sociale.

Comisia Europeană și statele membre ale Uniunii Europene (UE) colaborează pentru a-și concretiza viziunea colectivă cu privire la un Spațiu european al educației, îndreptându-și eforturile în special către:

- îmbunătățirea calității și echității în educație și formare
- profesori, formatori și directori de școli
- educația digitală
- educația ecologică
- Spațiul european al educației pe scena mondială

Cadrul strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale va contribui la realizarea Spațiului european al educației prin:

- sprijinirea statelor membre ale UE în procesul de reformare a sistemelor de educație și formare
- consolidarea sinergiilor cu alte domenii de politică, cum ar fi cercetarea și inovarea, politica socială, ocuparea forței de muncă și tineretul, precum și cu instrumentele de finanțare ale UE pentru a sprijini mai bine reformele naționale
- identificarea obiectivelor și a indicatorilor pentru orientarea activității și monitorizarea progreselor.

- Europa nu este un concept static cu limite clare. Întotdeauna a fost structurat și restructurat. În acest context, conviețuirea armonioasă între diverse grupuri a devenit inevitabilă, chiar dacă este o sarcină dificilă. În această etapă, ceea ce este important este promovarea și încurajarea multiculturalismului și multietnicității ca expresii ale diferențelor culturale și etnice în spațiul public și soluționarea problemelor care apar din diferențe prin dialogul intercultural. Având în vedere faptul că o natură orientată spre interior a UE i-ar limita în mod clar perspectivele de a juca rolul unui actor cu adevărat global, amestecul etnic și religios Europa secolului XXI, care este deschisă altor amalgamări și influențe culturale, ar fi mai de preferat prin toți membrii săi ca o sursă a puterii și bogăției lor

Bibliografie

- 1. Ayers R, Crossing Borders: The Role of Discourse Diversity in Multicultural Education, Multicultural Education Review, Volume 6, 2014 - Issue 2.
- 2. Bradea A., Aspects of Intercultural Education in Schools Border. Case Study, Indian Journal Of Applied Research 5(12), 2015, ISSN - 2249-555X.
- 3. Constantin, S. (2010) The Legal and Institutional Framework for National Minorities in Slovakia, Treaties and Documents, Journal of Ethnic Studies, 63, 8-5
- 4. Cerghit I., Neacșu I., (coord.), (2001.), Prelegeri pedagogice, Ed.Polirom, Iași
- 5. Cristea S., (2002), Dicționar de pedagogie, Ed. Litera Internațional, Chișinău
- 6. Cucoș C., (2002), Pedagogie (Ediția a II-a revăzută și adăugită), Ed.Polirom, Iași
- 7. Council of Europe (1992) European Charter for Regional or Minority Languages – ECRML, Council of Europe, European Treaty Series – No. 148.
- 8. Council of Europe (1995) Framework Convention for the Protection of National Minorities – FCNM, Council of Europe, European Treaty Series – No. 157.
- 9. Diez-Itza Eliseo, European research partnerships in multilingual and multicultural education, Aula Abierta, Universidad de Oviedo, 86, 2005.
- 10. Eide, A. (2014) United Nations Standard-Setting Regarding Rights of Minorities and Indigenous Peoples, Europa Ethnica, 71:3/4, 51–61.

- 11. Engl A., Europe's culturally diverse borderscapes: The EGTC from the perspective of minority studies, 15 years of the EGTCs. Lessons learnt and future perspectives, 2020, <https://ec.europa.eu/futurium/en/institutional-matters/15-years-egtc-lessons-learnt-and-future-perspectives-new-book-published-cesci.html>
- 12. Engl, A. & Evrard, E. (2019) Agenda-setting dynamics in the post-2020 cohesion policy reform: the pathway towards the European cross-border mechanism as possible policy change, *Journal of European Integration* (published online in November 2019). doi: 10.1080/07036337.2019.1689969.
- 13. Lantschner, E. (2002) Protection of National Minorities through Bilateral Agreements in Southeastern Europe, *Second European Yearbook of Minority Issues*, 2002:3, 579-603.
- 14. Pan, C., Pfeil, B.S. & Videsott P. (2018) (eds.) *National Minorities in Europe. Handbook of European National Minorities*, Volume 1, 2nd edition. Österreich/Berliner Wissenschaftsverlag, Berlin, Wien.
- 15. Păcurar A., Epure L., Unity through diversity. Education for a New Europe: The multicultural heritage between Romania and Serbia and its benefits for a common educational policy, *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 116 (2014) 578 – 584, Elsevier.
- 16. Pogonyi, S. (2017) *Extra-territorial ethnic politics, discourses and identities in Hungary*. Palgrave MacMillan, Cham.
- 17. Shoraka, K. (2010) *Human Rights and Minority Rights in the European Union*, Routledge, Abingdon, New York.
- 18. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/czechia/other-dimensions-internationalisation-early-childhood-and-school>
- 19. Multicultural education embraces EU diversity, <https://www.politico.eu/article/multicultural-education-embraces-eu-diversity/>